

I ZAKŁAD RADIOLOGII LEKARSKIEJ
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie
ul. Jaczewskiego 8, 20-090 Lublin
tel. 81 724 46 69
Kierownik: Prof. dr hab. med. Andrzej Drop

Lublin, 12.01.2018

Recenzja rozprawy doktorskiej lek. Doroty Czyżewskiej
pt. **Zastosowanie ultrasonografii do oceny wybranych parametrów
morfologicznych żyły szyjnej wewnętrznej i żyły udowej**

Ultrasonografia znajduje coraz szersze zastosowanie w poprawie bezpieczeństwa i skuteczności licznych procedur medycznych. Łatwość zastosowania w niemal każdych warunkach klinicznych, obrazowanie w czasie rzeczywistym, dostępność, bezpieczeństwo jak również niski koszt sprawiają, że zainteresowanie tą metodą jak i liczba możliwych zastosowań nieustannie rosną.

W procedurach wykonywanych pod kontrolą ultrasonografii ogromne znaczenie ma właściwe uwidocznienie istotnych dla konkretnego zabiegu struktur, z uwzględnieniem zmienności związanej z pozycją ciała, jak również ocena występowania wariantów anatomicznych. Możliwość kontroli ultrasonograficznej pozwala na uniknięcie powikłań wynikających z nietypowego przebiegu struktur, czy uwidocznieniene struktur trudno dostępnych badaniu palpacyjnemu, czy lokalizowanych na podstawie klasycznych, anatomicznych punktów odniesienia, na przykład u pacjentów otyłych.

WPŁYNEŁO DO DZIEKANATU
Wydziału Nauk o Zdrowiu

dnia 19.01.2018

STARSZY REFERENT

Joanna Ambrożej
mgr Joanna Ambrożej

Uwzględniając powyższe fakty, trzeba uznać, że obszar zainteresowań doktorantki, jak też wybrany przez nią temat badań, stanowią nie tylko istotne zagadnienie naukowe, lecz również dają możliwość istotnej poprawy bezpieczeństwa i skuteczności analizowanych przez nią procedur. Choć wykorzystanie ultrasonografii do oceny żył przy planowanym cewnikowaniu sięga końca lat 70. XX wieku w pionierskich badaniach Ullmana i Stoetlinga, to nadal jest tematem wielu badań, mających na celu jak najlepsze wykorzystanie tej metody.

Przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska Doroty Czyżewskiej pt. „Zastosowanie ultrasonografii do oceny wybranych parametrów morfologicznych żyły szyjnej wewnętrznej i żyły udowej” oparta jest na spójnym tematycznie cyklu trzech prac opublikowanych w recenzowanych czasopismach naukowych w języku angielskim, posiadających łączny IF = 5,215 i punktację Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego = 80 pkt. We wszystkich pracach stanowiących rozprawę doktorską doktorantka jest pierwszym autorem, a jej wkład w ich opracowanie jest dominujący, czego dowodzą załączone oświadczenia współautorów, zamieszczone na końcu rozprawy doktorskiej.

Struktura i podział pracy nie budzą zastrzeżeń i są typowe dla tego typu opracowań.

We wstępie autorka w przystępny sposób wyjaśnia potrzebę przeprowadzonych przez nią badań w kontekście dotyczącym konkretnych analizowanych zagadnień. W oparciu o to wprowadzenie, formułuje ona cel pracy, oraz cele szczegółowe, odpowiadające tematyce analizowanej w załączonych publikacjach.

Cykl publikacji składających się na rozprawę doktorską obejmuje trzy publikacje opublikowane w latach 2014-2017.

W pierwszej z prac tworzących cykl publikacji, „Internal jugular veins must be measured before catheterization” opublikowanej w roku 2014, doktorantka podejmuje temat zmienności anatomicznej żył szyjnych wewnętrznych. Badanie zostało przeprowadzone na grupie prawie 200 zdrowych ochotników, w wieku 18-89 lat.

W badaniu potwierdzono znaczne różnice pola przekroju żyły szyjnej wewnętrznej, zarówno między badanymi osobami, jak też między stronami. Potwierdzono częstsze występowanie szerszej żyły szyjnej wewnętrznej po stronie prawej, jak również oceniono częstość występowania wąskiej żyły szyjnej

wewnętrznej na około 15%. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż u 5% badanych, takie wąskie żyły szyjne występowały obustronnie.

W drugiej pracy cyklu „Cross-sectional area of the femoral vein varies with leg position and distance from the inguinal ligament”, opublikowanej w roku 2017, autorka dokonała analizy wymiarów żyły udowej w zależności od płci i budowy ciała, oraz zmienności pola przekroju żyły udowej w różnych pozycjach kończyny dolnej. Badaniu poddano 205 zdrowych ochotników w wieku 19-39 lat. Pomiary pola przekroju żyły udowej były wykonywane w trzech pozycjach uda: w odwiedzeniu, odwiedzeniu z rotacją zewnętrzną, i odwiedzeniu z rotacją zewnętrzną połączoną ze zgięciem kolana pod kątem 90 stopni. Pomiary były wykonywane w 2 punktach wyznaczonych względem więzadła pachwinowego i bruzdy pachwinowej. Stwierdzono istotne różnice między płciami, jak również poszczególnymi pozycjami kończyny, obserwując najszersze światło przy położeniu kończyny w odwiedzeniu i rotacji zewnętrznej z jednoczesnym zgięciem kolana. Dodatkowo, praktyczny aspekt wykorzystania wyników zwiększa opracowanie modeli regresji wieloczynnikowej pozwalających na obliczenie przewidywanego pola przekroju żyły udowej.

Praca zamykająca cykl, „Application of ultrasonography in central venous catheterization; access sites and procedure techniques” opublikowana została w 2016 roku. Jest to praca poglądowa w której omówione zostały najważniejsze zalety i ograniczenia ultrasonografii jako metody wspomagającej cewnikowanie naczyń, jak również scharakteryzowane zostały poszczególne metody dostępu. Autorka szczegółowo przedstawia techniki wizualizacji i dostępu do żyły szyjnej wewnętrznej, żyły pachowej, żyły podobojczykowej, żyły udowej oraz żył obwodowych. Dodatkowo wartość pracy podnoszą czytelne ilustracje i schematy, pozwalające na zapoznanie się z opisywanymi technikami nawet osób niedoświadczonych.

Rozdziały „Omówienie“ oraz „Wnioski“ podsumowują uzyskane wyniki. Warto podkreślić możliwości praktycznego wykorzystania przedstawionych publikacji, słusznie podkreślane przez doktorantkę przy ich omawianiu. Wnioski sformułowane przez doktorantkę odpowiadają postawionym celom pracy i zwięźle więczną analizę i dyskusję uzyskanych wyników.

Z obowiązku recenzenta należy wskazać pojedyncze niedociągnięcia w prezentowanej pracy. W tekście pracy pojawiają się pojedyncze błędy literowe, np. str.

5: skracaca czasu – winno być: skraca czas; oraz pojedyncze niejasne sformułowania, niemające jednak wpływu na wysoką wartość pracy. Powyższe uwagi w żaden sposób nie odnoszą się do bardzo wysokiej wartości merytorycznej, jak też, co zasługuje na szczególne uznanie - możliwości praktycznego wykorzystania uzyskanych wyników.

Podsumowując, przestawioną mi do oceny rozprawę oceniam bardzo wysoko. Jest ona przykładem dojrzałej analizy postawionego problemu, z możliwością praktycznego zastosowania w codziennej praktyce klinicznej dla poprawy jakości opieki nad pacjentem. Doktorantka potwierdziła, iż dysponuje znakomitym warształem badawczym, zdolnością analizy prezentowanych wyników, jak również odniesienia ich do obserwacji innych autorów. Rozprawa spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym.

W związku z powyższym, stawiam Wysokiej Radzie Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku wniosek o dopuszczenie lekarz Doroty Czyżewskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego, a ze względu na niezwykle wysoką wartość merytoryczną i poznawczą pracy przedkładam wniosek o jej wyróżnienie.

KIEROWNIK
I Zakładu Radiologii Lekarskiej
Katedry Radiologii
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie
Prof. dr hab. n. med. Andrzej Drop